

Klankbordgroep 10 juni 2025

REG2027

Agenda

Agenda

- Reacties naar aanleiding van voorgaande klankbordgroepen
- Overzicht van de methode
- Financieel
 - Vergoeding van kosten
 - Aandachtspunten en vraagstukken
- Toezicht
 - Signalen
 - Onderzoek en interventie
- Transparantie
- Vooruitblik
 - Planning en tijdslijnen

NB: Deze slides bevatten de laatste stand van zaken in ons proces om te komen tot de definitieve methodebesluiten. Wij verwachten na deze klankbordgroep alle input te hebben opgehaald. De ACM stopt niet met nadenken, de besluitvorming kan betekenen dat een aantal dingen anders uit worden gewerkt dan vandaag of eerder gepresenteerd. die we nodig hebben om een afgewogen beslissing te kunnen nemen ten behoeve van de ontwerpmethodebesluiten.

Reacties KBG

Reacties naar aanleiding van vorige KBG's

Gasnetgebruikers (Element-NL, VGN, V LNG) n.a.v. de KBG van 12 mei

- De gasnetgebruikers zijn van mening dat een benchmark tussen GTS en andere gas-TSO's een goede manier is om de efficiëntie van GTS te meten.
- De gasnetgebruikers zijn van mening dat in ieder geval voor de volgende reguleringsperiode er de mogelijkheid moet zijn om de ACER benchmark te gaan gebruiken. Vanwege de timing van de ACER benchmark pleiten de Gebruikers daarom voor een reguleringsperiode van 6 jaar, zodat er t.z.t. de beschikking is over een recente ACER benchmark.
- De gasnetgebruikers verzoeken de ACM bij te dragen aan de ACER benchmark en (mede) zorg te dragen dat de ACER benchmark voldoet aan de eisen van het CBb.

Gasnetgebruikers (Element-NL, VGN, V LNG, 28 mei 2025) n.a.v. de KBG van 26 mei

- De gasnetgebruikers pleiten voor een reguleringsperiode van 6 jaar, zodat aangesloten kan worden bij de planning van ACER voor de nieuwe TSO benchmark.
- WACC: Ongeveer 80% van de inkomsten van GTS wordt nu nagecalculeerd, met name CPI, rente en energiekosten. Dit vinden gebruikers terecht. Vraag is of hierdoor het risico van GTS verder is afgenomen en de WACC daarom neerwaarts moet worden bijgesteld. Brattle geeft aan dat de beta van GTS naar beneden moet worden bijgesteld vanwege het geringe investeringsniveau. TenneT net op zee krijgt voor een investeringsniveau dat boven de bandbreedte van de peers ligt een opslag. Het investeringsniveau van GTS ligt onder de bandbreedte van de peers. Gebruikers stellen voor om bij GTS een afslag toe te passen, gelijk aan de opslag voor TenneT net op zee.
- Strategische keuzes en processen van GTS zouden ook door ACM getoetst moeten worden, waaronder de exit strategie.
- Om energiekosten GTS te minimaliseren moet efficiënte inzet van assets getoetst worden.
- De gasnetgebruikers roepen ACM en KGG op om een onderzoek te doen naar de toekomst van het gasnet, eventuele financiering uit algemene middelen, en lange termijn gevolgen o.a. voor de TTF.

Reacties naar aanleiding van vorige KBG's

TenneT

- TenneT heeft enkele praktische suggesties gedaan voor kostensoorten die TenneT kan opleveren voor de schatting in het inkomstenbesluit
- In de KBG van 12 mei was al ter sprake gekomen dat het opleveren van de RD op 1 mei niet haalbaar is. TenneT geeft aan dat zij haar interne processen kan aanpassen zodat zij met ingang van de RD 2027 de deadline van 31 mei wel kan halen.
- TenneT stelt dat zij er vanuit gaat dat de ACM na het controleren van de RD in het tarievenbesluit toelicht welke kostenposten nog nader onderzocht worden en op welke termijn. Voor TenneT is het van belang dat overige kosten van het betreffende jaar als afgesloten kunnen worden beschouwd.
- TenneT benoemt dat het voordelig zou zijn als de ACM een voorstel van netbeheerders tot herschatting over te nemen zonder toetsing. Hierdoor kan de herschatting in september plaatsvinden en wordt het proces niet complexer dan nodig.
- TenneT vraagt om bij het opstellen van eisen over transparantie rekening te houden met de publicaties en bijeenkomsten die er al zijn en concreet te zijn over de verwachtingen rondom het genoemde regulatorisch jaarverslag.
- TenneT deelt haar zorgen over het meewegen van de historische inflatie in de WACC. Volgens TenneT kan dit leiden tot overwaardering van de historische inflatie (als het CPB deze ook al heeft meegewogen), of een minder goede schatting (als het CPB deze om goede redenen zelf niet heeft meegewogen). Er mag worden verwacht dat de schatting van het CPB voldoende robuust is.
- Als de ACM toch een gedeelte van de schatting wil baseren op historische data, leidt een periode van 3 jaar tot een te hoge schatting, door de uitschieter in 2022.

Reacties naar aanleiding van vorige KBG's

GTS

- GTS heeft naar aanleiding van de KBG op 12 mei aangegeven dat zij vindt dat de 10%-prikkel bij de verkoop van assets behouden moet blijven, ook als het gaat om verkoop aan zustermaatschappijen van GTS. Voor de klanten van GTS is het van belang dat GTS gestimuleerd wordt om de opbrengst van een verkoop, ongeacht aan wie, te maximaliseren. Voor HNS kan wel een uitzondering gemaakt worden, omdat GTS daar geen mogelijkheid heeft de verkoopprijs te maximaliseren vanwege een prijsafsprake per kilometer leiding.
- Over de assetoverdracht aan Gasunie wil GTS benadrukken dat vanzelfsprekend geldt dat voor volledig afgeschreven activa geen kosten meer in rekening worden gebracht. Er is een duidelijke afspraak dat assetoverdracht inkomstenneutraal is.
- De tijdlijnen kan GTS goed volgen, maar maakt zich enige zorgen over de inspanning die gemoeid zal zijn met het aanleveren van gegevens voor het inkomstenbesluit. De interne werkwijze van netbeheerders sluit niet altijd aan bij de informatieverzoeken van ACM.
- GTS stelt vanuit het oogpunt van doelmatigheid voor om de beoordeling van de herschatting van de kosten onderdeel te laten zijn van het tarievenvoorstel.
- Volgens GTS is het nodig dat de ACM verduidelijkt op basis van welke informatie en binnen welk kader signalen worden geprioriteerd, en hoe de monitoring zich verhoudt tot de escalatieladder. We verzoeken de ACM om meer inzicht te bieden over de wijze waarop signalen worden beoordeeld en welke criteria hieraan ten grondslag liggen.
- Over transparantie benadrukt GTS dat zij reeds diverse documenten publiceert en meerdere marktsessies organiseert. Met deze initiatieven biedt GTS de marktpartijen reeds uitgebreid inzicht in haar uitdagingen, kostenontwikkelingen en beleidsafwegingen. De baat van transparantie-eisen moet opwegen tegen kost van extra werkzaamheden.
- Daarbij wijst GTS op de scheiding van verantwoordelijkheden. De rol van toezichthouden is toebedeeld aan de ACM en niet aan de markt. Transparantie moet daarom wel gepast zijn.

Reacties naar aanleiding van vorige KBG's

Netbeheer Nederland (3 juni 2025) namens de RNB's n.a.v. de klankbordgroep van 26 mei

- NBNL uit haar zorg dat door de onverwacht gewijzigde planning de nieuwe methode onvoldoende besproken kan worden in de KBG van 10 juni. De RNB's rondt momenteel twee onderzoeken af, die zij zouden willen bespreken op de KBG van 30 juni.
- MRP: RNB's vraagt of Brattle hun motivering voor de keuze van een MRP van 5,20% (i.p.v. het historisch gemiddelde 5,27%) nader kan motiveren. Economische onzekerheden die Brattle noemt kunnen geen reden voor een afslag zijn. Een afslag is ook een afwijking van de ACM-methode, die vereist dat de MRP gebaseerd wordt op de gerealiseerde MRP van de Eurozone. Het is onduidelijk hoe de 5,20% beter aansluit bij de historische MRP en de uitkomsten van de DGM-modellen.
- Asset beta's van de peers: RNB's willen Brattle vragen de variatie in asset beta's tussen de peers nader te duiden en te motiveren waarom de mediaan daarvan een juiste weerspiegeling van de asset beta's van Nederlandse netbeheerders is. RNB's vragen of Brattle een verklaring kan geven voor de verschillen met de beta's uit het rapport van Brattle in 2021.
- Gearing van de peers: RNB's willen Brattle vragen hoe Brattle rekening houdt met een mogelijke trend in de gearing van de peer group in de peiljaren, vanuit het oogpunt van de energietransitie en de gearing van de netbeheerders in de toekomst.
- Inflatie: RNB's signaleren een inconsistentie tussen de argumentatie van Brattle t.a.v. de MRP waarin inflatie een rol speelt en de schatting van de inflatie door ACM. Bij de eerste weegt Brattle mee dat de inflatie daalt en in de komende jaren in de richting van 2,2% gaat, en de ACM baseert de schatting van de inflatie voor 50% op historische inflatie, die relatief hoog is.
- Vennootschapsbelasting: om te voorkomen dat een aantal jaren van de reguleringsperiode gerekend wordt met een VPB-percentages dat afwijkt van de werkelijkheid, verzoeken RNB's om het VPB-percentages na te calculeren.
- Trapjesmodel: Voortzetting van het huidige tienjarig trapjesmodel voor gas is acceptabel. Voor elektriciteit is het het meest logisch om de weging te baseren op de GAW-ontwikkeling van de sector RNB-E; dat kan met een mix van WACC BV en WACC NV of met een rolling-forward WACC BV.

Reacties naar aanleiding van vorige KBG's

Netbeheer Nederland namens de RNB's (vervolg)

- Investerings elektriciteit (energietransitie): de analyse van de investeringen ten opzichte van de regulatorische activawaarde is niet de juiste; deze verschilt per land en is geen indicator van de financieringscapaciteit van de netbeheerder. Pleidooi voor beoordeling o.b.v. investeringen t.o.v. EBITDA of FFO, waaruit blijkt dat de investeringsintensiteit van de RNB's ruim 2 maal hoger is dan die van de peers. Een andere insteek is de relatieve EBITDA, omdat deze de ruimte voor extra investeringen met schuld te financieren bepaalt en daarmee ook de noodzaak voor extra eigen vermogen. Dit kan bepaald worden door investeringen t.o.v. materiële vaste activa. Hieruit blijkt dat de relatieve EBITDA van RNB's laag is, ongeveer 60% van de peers. Ten derde meewegen van de mate waarin EBITDA meebeweegt met de investeringen; in Nederland is dat traag, vanwege het reëel-plus stelsel en geen directe vergoeding voor onderhanden werk. RNB's stellen dat uit deze analyses volgt dat de investeringsintensiteit van de RNB's duidelijk hoger is dan die van de peers, terwijl de financieringscapaciteit aanmerkelijk lager is dan die van de peers. Daardoor hebben RNB's een aanmerkelijk hoger risico bij toenemende investeringen dan de peers hebben.
- De RNB's vinden de voorgestelde KPI's op het juiste niveau. Het blijft echter van cruciaal belang dat de definities tijdig en concreet worden afgestemd. Opsplitsing per netvlak wordt niet direct van waarde geacht en er is behoefte aan duidelijkheid over welke wettelijke taken de ACM precies bedoeld.
- De RNB's benadrukken dat sommige van de voorgestelde KPI's op korte termijn moeilijk te bepalen zijn, en dat het met terugwerkende kracht opleveren van KPI's niet mogelijk is.

Reacties naar aanleiding van vorige KBG's

Westland (3 juni 2025) n.a.v. de klankbordgroep van 26 mei

- Westland heeft bedenkingen bij het voornemen om naar cost-plus regulering over te gaan. Westland verzoekt een overgangsregeling en een 'Plan B'.
- In een bestuurlijk overleg tussen ACM en netbeheerders hebben netbeheerders hun zorgen kenbaar gemaakt over hetgeen dat tot op heden is bereikt. In dit overleg is afgesproken dat binnen twee weken een collectieve reactie zou volgen. Westland verwacht dat deze reactie ook aandacht besteedt aan de eerder genoemde zorgen.
- Kostenvoet vreemd vermogen in de WACC: Westland kan geen obligaties aantrekken, omdat ze daar te klein voor zijn. Ze kunnen ook niet lenen tegen de rente van staatsobligaties. Hun rentes op leningen liggen significant boven de rente vreemd vermogen in de WACC bepaald. Binnen de huidige maatstafregulering kan Westland dit compenseren, maar bij de cost-plus regulering vervalt die compensatiemogelijkheid. Hierdoor zal Westland interen op de vergoeding voor het eigen vermogen en zal ook de vrije kasstroom lager worden waardoor banken hogere rentes zullen rekenen. Daardoor zal Westland niet meer financierbaar zijn, hetgeen niet de bedoeling kan zijn van de overgang naar de nieuwe reguleringsmethode.
- Westland pleit ervoor dat dergelijke effecten uitvoering onderzocht worden voordat definitieve keuzes worden gemaakt.

Overzicht methode

Methode is onderdeel van breder toezicht

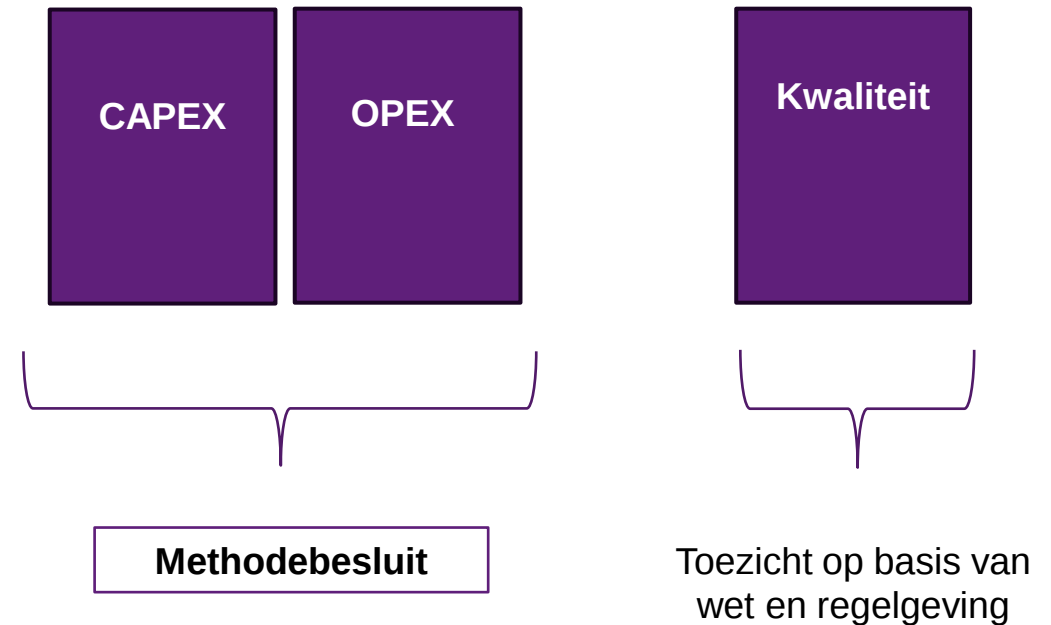
Planningsproces Netbeheerder

In Q3 toetsing investeringsplannen 2026

De ACM start in Q3 met verdere uitwerking toezicht op investeringsplannen en het proces daaraan voorafgaand, inclusief scenario's.

Uitvoeringsproces Netbeheerder

Waarom nieuwe methodiek?

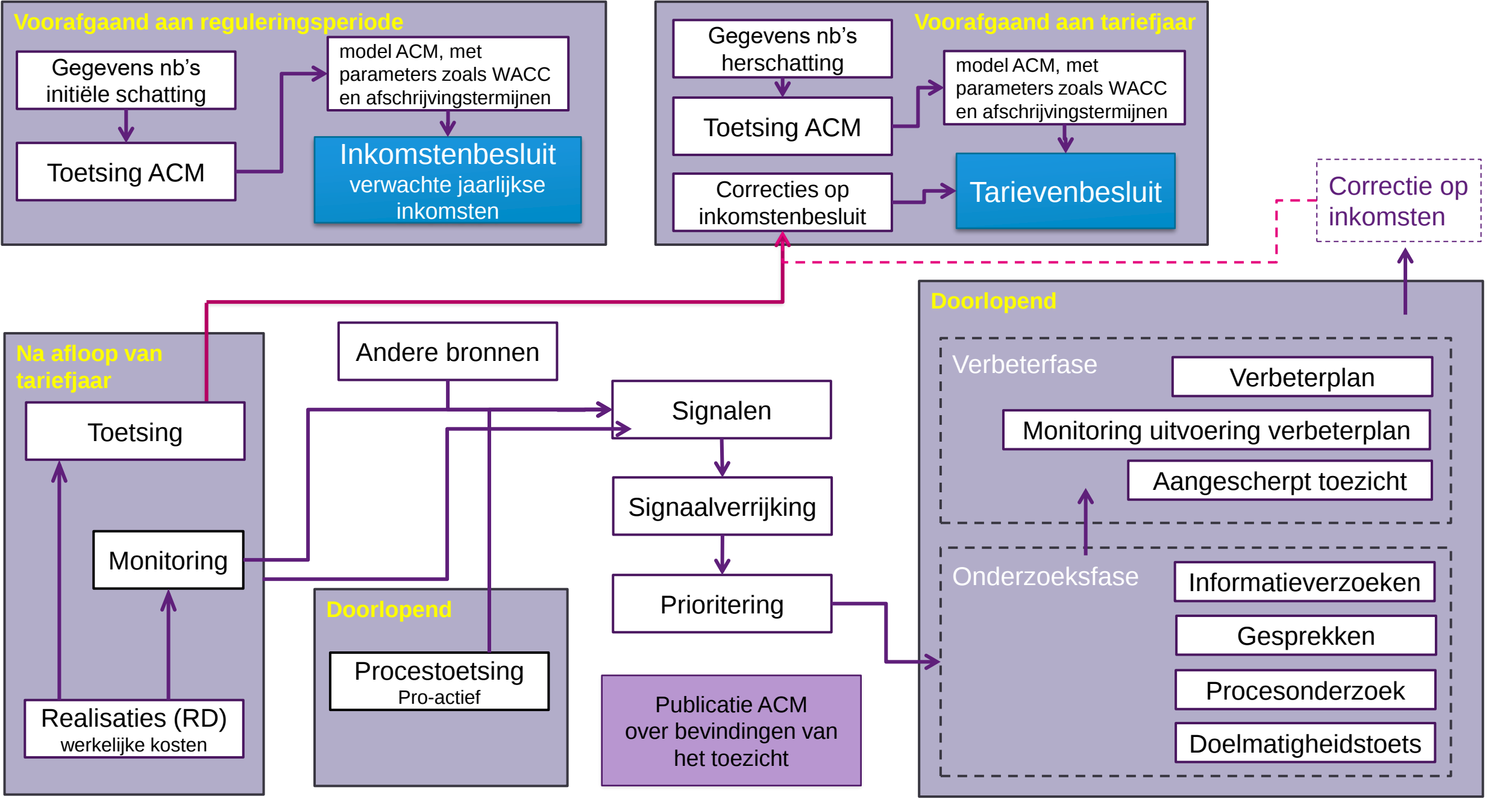
- Het energiesysteem van vandaag verandert aanzienlijk ten opzichte van twintig jaar geleden. Er is een verschuiving van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen en de energiebehoefte blijft groeien. Dat alles gaat samen met toenemende congestie op het elektriciteitsnet met grote gevolgen voor consumenten en bedrijven.
- Deze verandering vermindert de voorspelbaarheid van de kostenontwikkeling van netbeheerders. Sinds de start van de regulering waren de netbeheerkosten geruime tijd min of meer stabiel. De energietransitie brengt daar een grote verandering in.
 - De energietransitie leidt tot een enorme groei van investeringen in verzwaring, uitbreiding en betere benutting van de elektriciteitsnetten.
 - De uitfasering van gas brengt aanzienlijke kostenverschuivingen mee als gevolg van desinvesteringen in de gasnetten.
- Door onzekerheid over (het tempo van) de ontwikkeling van de energietransitie, is de omvang en snelheid van deze kostenverschuivingen lastig voorspelbaar.
- De toegenomen onvoorspelbaarheid maakt een methode waarbij de ACM de inkomsten van netbeheerders baseert op historische kostenrealisaties minder robuust. Dit kan leiden tot overwinsten en onderrendementen voor netbeheerders.
- De huidige methode kijkt daarbij terug naar hoe netbeheerders het hebben gedaan. Dat gebeurt op hoofdlijnen en op dat moment zijn de werkzaamheden al uitgevoerd en daarmee ook de kosten gemaakt. Hierdoor is het voor de ACM niet mogelijk om daarop te sturen.
- De huidige methodiek kan ook leiden tot een prikkel voor netbeheerders om terughoudend te zijn met investeren, terwijl investeringen in tijden van energietransitie gestimuleerd moeten worden.
- De ACM kiest daarom voor een kostengebaseerde reguleringsmethode.
- Met de nieuwe reguleringsmethode kan de ACM ook vooraf toetsen of plannen en processen efficiënt zijn en ook efficiënt worden uitgevoerd. Dat geeft de ACM meer inzicht en de mogelijkheid om netbeheerders op tijd bij te sturen.
- Hierbij is uitgangspunt dat de ACM de kosten die netbeheerders maken via de tarieven vergoedt, waarbij zij de efficiëntie van die kosten waarborgt met verschillende maatregelen.

De methode op hoofdlijnen

- Uitgangspunt van de methode is dat netbeheerder efficiënt werkt, tenzij onderzoek anderszins uitwijst.
- De toegestane inkomsten vergoeden:
 - de werkelijke kosten met een redelijk rendement. Hiermee wordt bereikt dat netbeheerders meer zekerheid hebben over het terugverdienen van kosten van investeringen;
 - enkel de kosten die voortkomen uit de wettelijke taken van de netbeheerders;
 - geen kosten die het gevolg zijn van beslissingen die evident niet door een efficiënte netbeheerder gemaakt zouden zijn, door een correctie uit te voeren op de toegestane inkomsten.
- De ACM houdt toezicht op de netbeheerders op basis van signalen (risicogericht toezicht).
 - Signalen van mogelijke inefficiënties kunnen komen uit:
 - Monitoring van kosten: de ACM signaleert onverwachte, onverklaarbare of buitengewone (kosten)ontwikkelingen door kostenontwikkelingen en andere indicatoren jaarlijks te monitoren en waar mogelijk netbeheerders met elkaar te vergelijken
 - Procestoetsing: de ACM signaleert mogelijke inefficiënties in bedrijfsprocessen door de belangrijkste processen te toetsen, bijvoorbeeld op de aanwezigheid van effectieve sturing, eigenaarschap, continue aandacht voor verbetering en effectiviteit ten aanzien van doelen van de organisatie.
 - Anderszins, bijvoorbeeld als gevolg van klachten
 - De ACM onderzoekt signalen die kunnen wijzen op inefficiënties en stuurt op efficiënt netbeheer door verbetering van netbeheerders te eisen wanneer zij vaststelt dat een netbeheerder in onvoldoende mate voldoet aan datgene wat van een efficiënte netbeheerder verwacht mag worden. Een doelmatigheidstoets blijft ook onderdeel uitmaken van de mogelijkheden.
- Aanvullende transparantie en navolgbaarheid van netbeheer door eisen aan openheid van netbeheerders en publicaties over het toezicht op netbeheer door de ACM.

Algemene uitgangspunten en bepalingen

- De ACM gaat bij het schrijven van de methodebesluiten uit van de Energiewet als het nationale wettelijke kader.
- De methodebesluiten worden vastgesteld voor de periode van 2027 tot en met 2031
- De ACM maakt geen gebruik van de mogelijkheid om de inkomsten aan te passen in verband met de geleverde kwaliteit van een wettelijke taak of verplichting. Toezicht op de kwaliteit voert de ACM uit via andere toezichtsinstrumenten.
- De ACM maakt één methode voor GTS, TenneT en regionale netbeheerders.
 - Nieuwe methode komt tegemoet aan onzekerheid en houdt rekening met onderlinge verschillen netbeheerders.
 - Dezelfde waarborgen kunnen worden ingezet bij elektriciteit en gas. De exacte (uitvoerings)vorm kan verschillen, onder andere doordat de uitdagingen verschillend zijn tussen elektriciteit en gas.
 - Efficiënt voor de ACM, netbeheerders en netgebruikers om te maken te hebben met één methodiek.

Financieel

Vergoeding van kosten

Bepalen van de kosten, volumes en inkomsten

- De kostengebaseerde methode betekent dat de ACM in beginsel de gerealiseerde kosten vergoedt, met een redelijk rendement.
- De ACM maakt daarvoor gebruik van input van netbeheerders over de door hun verwachte en uiteindelijk gerealiseerde kosten, investeringen en volumes.

Verwachte kosten, volumes en inkomsten → verwachte toegestane inkomsten voor jaar t

- De tarieven en daarmee de verwachte toegestane inkomsten van de netbeheerders worden bepaald op basis van input van de netbeheerders over de verwachte kosten en volumes.
- Aan het begin van de periode legt de ACM de verwachte inkomsten vast voor de duur van de periode in het inkomstenbesluit op basis van input van de netbeheerders.
- De ACM vraagt jaarlijks aan de netbeheerders een update van deze verwachte kosten en volumes voor het bepalen van de tarieven van het komende jaar. Door de verwachte kosten en volumes jaarlijks te updaten op basis van input van netbeheerders en niet te bepalen alleen op basis van historische realisaties, worden te verwachten ontwikkelingen tijdens de reguleringsperiode meegenomen. Daardoor wordt het risico verkleind dat de verwachte inkomsten en gerealiseerde inkomsten uit elkaar lopen en blijft de omvang van nacalculaties beperkt(er). Dit verbetert de voorspelbaarheid van de tarieven.

Gerealiseerde kosten, volumes en inkomsten → werkelijke toegestane inkomsten voor jaar t

- De ACM stelt de werkelijke toegestane inkomsten voor jaar t vast op basis van de gerealiseerde kosten en volumes uit jaar t .
- Verschillen tussen de verwachte toegestane inkomsten en de werkelijke toegestane inkomsten in jaar t , en eventuele vastgestelde inefficiënties worden nagecalculeerd.

ACM bepaalt de kapitaalkosten aan de hand van

- De WACC
- De in het methodebesluit en in de RAR vastgestelde afschrijvingsmethode en afschrijvingstermijnen
- De door de ACM berekende gestandaardiseerde activawaarde (GAW) en afschrijvingskosten

Voorbeeld bepalen kosten voor 2031

	In het inkomstenbesluit (geschatte kosten 2031)	In het tarievenbesluit 2031 (herschatte kosten 2031)	In het tarievenbesluit 2033 (gerealiseerde kosten 2031)
Kapitaalkosten	WACC 2031 uit het methodebesluit	WACC 2031 met herschatte rentes	WACC 2031 met nagecalculeerde rentes
	Afschrijvingsmethode en afschrijvingstermijnen zoals vastgelegd in het methodebesluit en de RAR		
	GAW en afschrijvingen o.b.v. geschatte investeringen in: • 2025 t/m 2031 (GTS) • 2026 t/m 2031 (TenneT & RNB's)	GAW en afschrijvingen o.b.v. herschatte investeringen in: • 2029 t/m 2031 (GTS) • 2030 en 2031 (TenneT & RNB's)	GAW en afschrijvingen o.b.v. gerealiseerde investeringen t/m 2031
Operationele kosten	Geschatte operationele kosten 2031	Herschatte operationele kosten 2031	Gerealiseerde operationele kosten 2031
Volumes	Geschatte volumes 2031	Herschatte volumes 2031	Gerealiseerde volumes 2031

Verwachte kosten en volumes

- De ACM vraagt netbeheerders om de door hun verwachte kosten en volumes aan te leveren. Bij de start van de reguleringsperiode voor de duur van de gehele periode en aanvullend een jaarlijkse update van de gegevens die relevant zijn voor het betreffende tarievenjaar.
- De ACM doet dit via een informatieverzoek aan de netbeheerders over de verwachte algemene operationele kosten, inkoopkosten E&V, geactiveerde investeringen incl. afschrijvingstermijn en volumes:
 - Voor de verwachte algemene operationele kosten, inkoopkosten E&V en volumes: schattingen voor 2027 t/m 2031
 - Voor de verwachte geactiveerde investeringen incl. afschrijvingstermijn: schattingen voor 2025 t/m 2031 (GTS) en 2026 t/m 2031 (TenneT & RNB's)
 - De verwachte geactiveerde investeringen in 2025 en 2026 zijn nodig ten behoeve van de bepaling van de verwachte kapitaalkosten vanaf 2027.
 - De ACM berekent op basis van de input van netbeheerders de GAW, bijbehorende vermogenskosten en afschrijvingskosten
- In de tabel op de volgende slide schrijft de ACM meerdere onderdelen voor die de netbeheerder apart inzichtelijk dient te maken in haar schatting van de verwachte kosten, zodat de ACM de schatting van de netbeheerders kan toetsen op navolgbaarheid
 - De ACM legt de definities van deze voorgeschreven posten vast in de RAR.
 - De operationele kosten die niet binnen één voorgeschreven kostensoorten vallen, worden samen onder één restpost verantwoord (overige operationele kosten).
- De verwachte volumes dienen apart opgenomen te worden per tariefdrager.
- De ACM beoordeelt de schattingen van de netbeheerders en kan eisen dat niet-navolgbare schattingen worden gecorrigeerd.
- Netbeheerders dienen daarvoor hun schatting te onderbouwen aan de hand van objectieve, transparante gegevens, zoals:
 - De verhouding tot de regulatorisch gerealiseerde operationele kosten en volumes in eerdere jaren
 - Hoe de verwachte geactiveerde investeringen zich verhouden tot de Investeringsplannen
 - Een overzicht en beschrijving van de gebruikte bronnen, aannames en gebruikte verdeelsleutels

Uitsplitsing verwachte kosten (1/2)

	TenneT	TenneT NOZ	GTS	RNB E	RNB G
Geactiveerde investeringen inclusief bijbehorende afschrijvingstermijn (mag op één regel met gemiddelde afschrijvingstermijn)	✓	✓	✓	✓	✓
Desinvesteringen vaste activa	✗	✗	✓	✗	✓
Algemene operationele kosten voor storingen & onderhoud (inclusief bijbehorende personeelskosten)	✓	✓	✓	✓	✓
Algemene operationele kosten verwijderde aansluitingen/gasnetten	✗	✗	✓	✗	✓
Inkoopkosten energie & vermogen* (TenneT); netverliezen (RNB's E en G); inkoopkosten energie (GTS)	✓	✓	✓	✓	✓
Inkoopkosten transport bij andere netbeheerders**	✗	✗	✗	✓	✓
Overige operationele kosten	✓	✓	✓	✓	✓
Volumes per tariefdrager	✓	✓	✓	✓	✓

*Verder uitgesplitst naar de verschillende onderliggende posten zoals netverliezen, blindvermogen en oplossen transportbeperkingen.

** Alleen geschatte volumes. De ACM berekent de verwachte inkoopkosten bij TenneT en de RNB's op basis van de verwachte tarieven die deze netbeheerders op basis van de geschatte kosten in het inkomstenbesluit in rekening gaan brengen.

Uitsplitsing verwachte kosten (2/2)

- De schatting voor de posten uit de tabel op de vorige slide dient ten minste apart opgenomen te worden voor (verdere uitsplitsing indien door netbeheerder gewenst t.b.v. onderbouwing mogelijk):
 - Netbeheerder van het net op zee: fase I en fase II
 - TenneT: transporttaak (EHS en HS apart) en systeemtaak
 - GTS: kwaliteitsconversie, TT/AT/BT en piekleveringstaak
 - RNB's E: aansluitdomein en transportdomein samen en meetdomein apart; verdere uitsplitsing naar domeinen of netvlakken voor de schatting voor deze reguleringsperiode niet voorzien
 - RNB's G: aansluitdomein, transportdomein en meetdomein apart; uitsplitsing naar drukniveau voor de schatting voor deze reguleringsperiode niet voorzien

Jaarlijkse update verwachte kosten en volumes

- De ACM update jaarlijks – als onderdeel van het tarievenproces – de verwachte kosten die ze in eerste instantie in het inkomstenbesluit heeft vastgesteld (m.u.v. het eerste jaar van de reguleringsperiode). De ACM maakt deze update op basis van:
 - a) Informatie die (alleen) de ACM in huis heeft (zoals (voorgestelde) tarieven door bovenliggende netbeheerder) én
 - b) Eventueel aangepaste schattingen van de netbeheerders ten opzichte van de schattingen voor het inkomstenbesluit voor operationele kosten, investeringen en volumes.
- De tijdslijn voor het tarievenproces dient rekening te houden met onderdeel a). Bijvoorbeeld:
 - Het tarievenvoorstel voor TenneT dient (in concept) beschikbaar te zijn voordat Enexis (of een andere RNB met een aansluiting op het TenneT-net) haar tarieven op basis van de door de ACM berekende toegestane inkomsten - waaronder de herschatting van de kosten van Enexis – kan voorstellen.
 - De ACM kan op basis van deze toegestane inkomsten voor Enexis, al voor versturen van de informatieverzoeken voor de tarievenvoorstellen, een schatting maken van de tarieven van Enexis. Deze schatting verwerkt ze in de berekening voor de toegestane inkomsten voor RENDO (of een andere RNB met een aansluiting op het Enexis-net).
- De ACM stuurt jaarlijks een informatieverzoek voor de input voor de herschatting aan de netbeheerders, onderdeel b). De netbeheerder bepaalt of hij nieuwe gegevens aanlevert. De netbeheerder dient een onderbouwing te geven, zowel wanneer hij geen nieuwe gegevens gebruikt als wanneer hij wel nieuwe gegevens gebruikt.
 - De input voor de herschatting voor het tarievenbesluit betreft alleen gegevens voor de schatting voor de kosten in dat specifieke jaar.
 - De ACM is voornemens de netbeheerders te vragen om wel een hoog-over vooruitzicht van de kosten te maken voor de rest van de reguleringsperiode.
 - Ook hier behoudt de ACM de ruimte om niet-navolgbare schattingen te corrigeren.

Vaststellen inkomsten

- De ACM bepaalt de werkelijke toegestane inkomsten op basis van informatie over de gerealiseerde kosten, investeringen en volumes die netbeheerders conform de methodiek van de RAR moeten aanleveren.
- De ACM calculeert in alle afwijkingen tussen de verwachte toegestane inkomsten en de werkelijke toegestane inkomsten na in het tarievenbesluit
 - Afwijkingen tussen de gerealiseerde en de geschatte of herschatte kapitaalkosten en operationele kosten
 - Afwijkingen tussen de gerealiseerde inkomsten uit de tarieven in jaar t op basis van de geschatte volumes en de in het tarievenbesluit voor jaar t vastgestelde werkelijke toegestane inkomsten
- Onderdeel van de continue verbeteringen van de RAR gaat de ACM de RAR verder aanpassen zodat deze goed aansluit op de nieuwe methode en de ACM de juiste rapportages daarvoor krijgt van de netbeheerders.
 - In de nieuwe reguleringsmethode worden de werkelijke kosten van de netbeheerder vergoed op basis van de gerapporteerde kosten in de reguleringsdata.
- Correcties door niet vergoeden van ondoelmatige kosten (zie: *Toezicht. Onderzoek en interventie*)
 - De ACM kan beslissen kosten niet te vergoeden als deze niet-doelmatig zijn
 - Kosten kunnen ook met terugwerkende kracht niet worden vergoed
 - De ACM heeft nog in overweging in hoeverre kosten met terugwerkende kracht niet kan worden vergoed
 - Het besluit om niet te vergoeden, de termijn inbegrepen, moet redelijk zijn.

Financieel

Aandachtspunten en vraagstukken

Kostenverdeling over tijd

- Wat betreft kostenverdeling over tijd kan de ACM geen betrouwbare keuze maken over wat de beste keuze is in maatregelen die zien op intertemporele kostenverdeling. Daarom is de ACM voornemens zowel voor gas als elektriciteit het ingestelde tariefpad vast te houden. De ACM ziet momenteel teveel onzekerheden in de huidige maatschappelijke en (geo)politieke ontwikkelingen om wijzigingen aan te brengen in het ingezette tariefpad. We zien een te grote kans dat we hierin een verkeerde beslissing nemen.
 - Aanleiding voor deze beslissing is onder meer de discussie over het dilemma dat de ACM ziet rond de betaalbaarheid van de energierekening op korte en lange termijn in de klankbordgroepen 10 maart 2025. Daarnaast zijn de reacties van stakeholders op het vervolg van de maatregelen afnemend gasnetgebruik in 2022-2026 in de nieuwe reguleringsperiode zoals gepresenteerd op 16 december 2024, 10 februari en 14 april 2025 meegenomen.
- Voor gas blijven daarom de drie maatregelen met oog op afnemend gasnetgebruik in de huidige methodebesluiten gas 2022-2026 van kracht.
 - Voor gas betekent dit dat de ACM heeft besloten om assets blijvend met een factor 1,2 voor RNB's en factor 1,3 voor GTS af te schrijven.
 - De ACM past de nominale WACC toe voor gasnetbeheerders.
 - De ACM verwijdert assets uit de GAW op het moment van desinvesteren, waardoor de resterende GAW-waarde in een keer wordt vergoed in de tarieven op het moment van desinvesteren.
 - De ACM blijft het belang van kostenverdeling over tijd zien. In toekomstige reguleringsperioden kan de ACM gebruik maken van de mogelijkheid - geen verplichting - die het CBb de ACM biedt om assets sneller af te schrijven.
- De ACM geeft gehoor aan de oproep van stakeholders om richting KGG een rol te spelen in de discussie over de toekomst van het gasnet in Nederland en herkent de gesignaleerde zorgen. Momenteel lopen hierover gesprekken met het Ministerie. Daarnaast is de ACM voornemens dit jaar een position paper te schrijven over de verwachte kosten voor het gasnet tot 2050.

Aandachtspunten GTS

- 10%-prikkel bij verkoop assets door GTS
 - In de huidige methode zit een prikkel om een zo hoog mogelijke prijs te onderhandelen bij de verkoop van assets: GTS mag 10% van de opbrengst zelf houden. Bij overdracht aan een zustermaatschappij ontstaat hier overwinst voor Gasunie. Bij overdracht aan een andere gasnetbeheerder leidt dit over alle netgebruikers tot relatief hogere nettarieven, omdat een dergelijke overdracht normaliter plaatsvindt tegen GAW-waarde.
 - ACM is daarom voornemens deze prikkel voor overdracht naar zustermaatschappijen en andere gasnetbeheerders te schrappen.
 - Voor overdracht aan derden vinden zowel netbeheerders als netgebruikers het wenselijk om deze prikkel te behouden. Daarom is de ACM niet voornemens deze prikkel te schrappen.
- Assetoverdracht GTS naar Gasunie
 - Zoals eerder aangegeven wil de ACM een inkomstenneutrale assetoverdracht van GTS naar Gasunie waarborgen. Deze waarborgen zijn ondergebracht in de nieuwe reguleringsmethodiek.
 - Via de herziening van de RAR en de vernieuwde uitvraag van de reguleringsdata zal de ACM checks inbouwen voor een inkomstenneutrale huurkostenvergoeding. Denk hierbij aan een accountantscontrole, waarbij zekerheid wordt gegeven dat Gasunie geen huurkosten in rekening brengt voor afgeschreven assets die nog in gebruik zijn.
 - Met behulp van monitoring volgt de ACM specifiek de ontwikkeling van de huurkosten die GTS maakt voor van Gasunie gehuurde assets.
 - Via de publicatie van de RAR en de jaarlijkse toezichtsrapportages is de ACM transparant over een inkomstenneutrale kostenvergoeding voor GTS, zodat netgebruikers hier ook zeker van zijn.

Wijziging afschrijvingstermijn net op zee

- De afschrijvingstermijn voor fase I van het net op zee wordt aangepast van 20 naar 25 jaar. De afschrijvingstermijn voor fase II van het net op zee wordt aangepast van 30 naar 35 jaar.
- Dit sluit beter aan bij het uitgangspunt om het net op zee af te schrijven in de periode waarin de windparken operationeel zijn.
- Voor de verbindingen die al in gebruik zijn en waarop dus al afgeschreven is, stelt de ACM de resterende levensduur bij.

Openstaande punten

- De ACM heeft op enkele punten nog geen (voorlopige) beslissing genomen om aan de klankbordgroep voor te leggen. Voor die punten, zijn de standpunten van de KBG bekend en zullen worden meegenomen in bespreking met het bestuur van de ACM. De uiteindelijke keuze licht de ACM toe in het ontwerpmethodebesluit.
- WACC trapjesmodel
- WACC-stelsel
- Direct vergoeden van bouwrente van investeringen in aanbouw (t-0)
- Compensatie van het nadeel door overgang naar nieuwe methode

Toezicht Signalen

Signalen - monitoren van kosten en prestaties

- De ACM houdt in de gaten of sprake is van onverwachte, onverklaarbare of buitengewone (kosten)ontwikkelingen door kostenontwikkelingen en andere indicatoren jaarlijks te monitoren en waar mogelijk netbeheerders met elkaar te vergelijken.
- Daartoe betreft de ACM in ieder geval de volgende onderdelen:
 1. Kostenontwikkelingen – per netbeheerder over tijd
Dit onderdeel van monitoring richt zich op de analyse van gerealiseerde kosten per individuele netbeheerder. De focus ligt hierbij op de ontwikkeling van de kosten in de tijd ten opzichte van de historische gegevens van dezelfde netbeheerder. Hierdoor is de specifieke context van de netbeheerder – zoals geografisch gebied – minder bepalend. De vergelijking vindt immers plaats met het eigen verleden.
 2. Kosten(ontwikkelingen) per prestatie – per netbeheerder over tijd en/of tussen netbeheerders (over tijd)
Dit onderdeel van monitoring richt zich op de analyse van de kosten per geleverde prestatie. Dit onderdeel kent drie invalshoeken: 1) de ontwikkeling van kosten per prestatie binnen een individuele netbeheerder over de tijd, 2) de verschillen in kosten per prestatie tussen netbeheerders per jaar en 3) de ontwikkeling van die onderlinge verschillen over meerdere jaren. Door jaarlijks de kosten per verschillende outputeenheden van netbeheerders met elkaar te vergelijken verkrijgt de ACM inzicht in structurele verschillen tussen partijen. Tegelijkertijd wordt expliciet gekeken naar trendbreuken of verschuivingen in onderlinge verschillen.
 3. Niet-monetaire indicatoren – per netbeheerder over tijd en/of tussen netbeheerders (over tijd)
Naast financiële gegevens worden ook niet-monetaire gegevens betrokken bij de structurele monitoring. De ACM kijkt hierbij naar gegevens die inzicht geven in de opbouw, inrichting en benutting van het net. Deze gegevens kunnen helpen bij het verklaren van kostenontwikkelingen en verschillen daarin tussen netbeheerders. Ze kunnen ook signalen geven over verschillen in investeringsstrategieën of gebruiksintensiteit. Bij de interpretatie van deze niet-monetaire gegevens heeft de ACM aandacht voor de samenhang met de ontwikkelingen op de andere gemonitorde onderdelen.
- In de basis wordt bij het monitoren van ontwikkelingen uitgegaan van een vergelijking met de drie voorgaande jaren
- De ACM is voornemens om de uitvraag van de reguleringsdata vanaf 2026 aan te passen, zodat hiermee de benodigde gegevens worden verkregen om de indicatoren binnen bovenstaande drie onderdelen te construeren.
 - De ACM gaat nog bekijken of ze ook met terugwerkende kracht data uit gaat vragen over 2024 en 2025. Indien ze besluit dat niet te doen, wijkt ze voor de eerste twee jaar tijdelijk af van het uitgangspunt van monitoren van kostenontwikkelingen ten opzichte van drie peiljaren.
 - De ACM merkt op dat het abstractieniveau voor de uitvraag van indicatoren niet veel afwijkt van het abstractieniveau van de huidige uitvraag van TenneT

Monitoren van kosten en prestaties

- Een signaal wordt niet zonder meer naar een X-bedrag aan inefficiënte kosten vertaald, maar significante ontwikkelingen of afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren en/of tussen netbeheerders kunnen wel aanleiding geven om dit als signaal voor verder onderzoek te bestempelen.
 - Wanneer een ontwikkeling 'significant' is kan per signaal verschillen, omdat de oorzaak kan verschillen. De ACM neemt geen grenswaardes voor indicatoren op in het methodebesluit.
 - Bij het indienen van de gerealiseerde kostengegevens krijgt de netbeheerder de gelegenheid om een toelichting te geven op opvallende ontwikkelingen. Deze toelichting biedt ruimte om eventuele veranderingen in de kostenstructuur of andere relevante factoren te verklaren.
 - In het kader van monitoring kan de ACM de netbeheerder verzoeken om aanvullende toelichting en onderbouwing bij ontwikkelingen of afwijkingen. Als er na deze stap nog onduidelijkheden bestaan, betreft de ACM de ontwikkeling of afwijking als signaal bij de eerstvolgende prioriteringsronde voor verder onderzoek.
- Op de volgende slides biedt de ACM per onderdeel binnen monitoring inzicht in welke specifieke indicatoren zij in ieder geval gaat monitoren gedurende de reguleringsperiode.
 - De set met indicatoren waarop de ACM in ieder geval gaat monitoren wordt in het methodebesluit opgenomen. Deze set kan gedurende de reguleringsperiode uitgebreid worden.
 - De ACM legt de definities van de verschillende kostensoorten die ten behoeve de indicatoren uitgevraagd dienen te worden vast in de RAR.
 - Naast een uitbreiding van (het detailniveau van) de uit te vragen kostensoorten, is de ACM voornemens om een aantal nadere uitsplitsingen van de te rapporteren operationele kosten en investeringen te introduceren. Dit geldt voor alle gegevens die ten behoeve van het opstellen van de indicatoren op de volgende slides opgeleverd moeten worden. De ACM begrijpt dat de netbeheerder hiervoor bij verschillende posten verdeelsleutels gebruikt om de kosten uit te splitsen.
 - Voor alle operationele kosten en investeringen voor de RNB's E: een uitsplitsing naar het aansluit- en transportdomein én naar netvlak (TS, MS, LS)
 - Voor alle operationele kosten en investeringen voor de RNB's G: een uitsplitsing naar drukniveaus (hoge druk en lage druk). De uitsplitsing naar domeinen (aansluit-, transport- en meetdomein) houden we tevens in stand.
 - Voor een aantal kostensoorten van GTS (kostensoorten die veelal direct toe te rekenen zijn, zoals onderhoudskosten en verwijderingskosten): een uitsplitsing naar wettelijke taken (TT/BT/AT) voor GTS. De uitsplitsing voor kwaliteitsconversie en de piekleveringstaak houden we voor alle kostensoorten en investeringen in stand.

Monitoren van kosten en prestaties

- De ACM is voornemens om voor onderdeel 3 (non-monetaire indicatoren) in ieder geval onderstaande indicatoren te betrekken bij monitoring:
 - Volume netverliezen per km-kabel en per totaal getransporteerd volume (E) én volume inkoopkosten gas ter dekking van netverliezen per km-leiding en per totaal getransporteerd volume (G)
 - Verhouding stations/km-kabel én gasdrukregelininstallaties/km-leiding
 - Aantal aansluitingen per km kabel (E) of per km-leiding (G)
 - % van het net dat verkabeld is (E)
 - Aantal afgehandelde klachten en aantal storingen per aansluiting (E en G)
- In de tabel op de volgende slide biedt de ACM voor onderdelen 1 (kostenontwikkelingen) en 2 (kostenontwikkelingen per prestatie) van monitoring inzicht in welke specifieke indicatoren zij in ieder geval voornemens is te monitoren:
 - De indicatoren ten behoeve van onderdeel 1 zijn opgenomen in de eerste kolom van de tabel op de volgende slide
 - De indicatoren ten behoeve van onderdeel 2 zijn opgenomen in de tweede en derde kolom van de tabel op de volgende slide. De ACM berekent de indicatoren voor onderdeel 2 op basis van de input van de netbeheerders in de aangepaste reguleringsdata en gegevens uit de technische kengetallen die de netbeheerder bij de ACM rapporteert.
- **Leesvoorbeeld voor de tabel:** voor de huisvestingskosten voor elektriciteit (opgenomen in rij 2) monitoren we:
 - De ontwikkeling van de gerealiseerde huisvestingskosten ten opzichte van de drie voorgaande jaren (onderdeel 1)
 - (De ontwikkeling van) de gerealiseerde huisvestingskosten per aansluiting ten opzichte van de drie voorgaande jaren en/of tussen netbeheerders (onderdeel 2)
 - (De ontwikkeling van) de gerealiseerde huisvestingskosten per km-circuit ten opzichte van de drie voorgaande jaren en/of tussen netbeheerders (onderdeel 2)

Onderdeel 1: Ontwikkeling* van de gerealiseerde kosten** op onderstaande posten	Onderdeel 2: Kosten(ontwikkeling) per prestatie, door posten in de eerste kolom te delen door	
<i>[De ontwikkelingen worden per apart genoemde post gemonitord. Sommige zijn op één rij opgenomen omdat ze door dezelfde prestaties gedeeld worden voor onderdeel 2]</i>	Elektriciteit	Gas
Totaal aan algemene operationele kosten	km circuit én aantal stations én aantal aansluitingen én aantal meters (meetdienst)	km circuit én aantal stations én aantal aansluitingen én aantal meters (meetdienst)
Personeelskosten; materiaalkosten; uitbesteed werk; huisvestingskosten; advieskosten; IT-kosten (ook: de overgedragen assets van GTS aan Gasunie)	Aantal aansluitingen en km circuit	Aantal aansluitingen en km leiding
Amoverings/verwijderingskosten	***	Aantal verwijderde aansluitingen (zonder verzoek), verwijderde meters gasnet
Kosten voor onderhoud en storingen	km circuit én aantal stations én aantal aansluitingen én aantal meters (meetdienst)	km circuit én aantal stations én aantal aansluitingen én aantal meters (meetdienst)
Kosten klantcontact (alleen RNB's)	Aantal aansluitingen	Aantal aansluitingen
Totale kosten en gemiddelde prijs voor inkoopkosten energie voor netverliezen	Km circuit én totaal getransporteerd volume	Km leiding én totaal getransporteerd volume
Kosten voor congestiemanagement/oplossen transportbeperkingen (alleen E)	-	-
Totale kosten en gemiddeld prijs voor inkoop van: regel- en reservevermogen; noodvermogen, primaire reserve; herstelvoorzieningen; blindvermogen (alleen TenneT)	-	N.v.t.
Inkoopkosten kwaliteitsconversie (alleen GTS)	N.v.t.	Geconverteerde eenheid gas
Inkoopkosten energie transporttaak; administratieve onbalans (alleen GTS)	N.v.t.	Km leiding én totaal getransporteerd volume
Investeringsvolume (cash out); gerealiseerde investeringen; desinvesteringen	-	-
Geactiveerde investeringen per asset categorie: stations; kabels; transformatoren (E)	Gerealiseerd: vermogen stations; km circuit; vermogen	N.v.t.
Geactiveerde investeringen per asset categorie: leidingen; gasdrukregelinstallaties; stations (G)	N.v.t.	Gerealiseerd: km leiding; vermogen
Geactiveerde investeringen: aansluitingen; meetinrichting en toebehoren (RNB's)	Aantal aansluitingen; aantal meters	Aantal aansluitingen; aantal meters

* De ACM betreft zowel de absolute als de procentuele ontwikkeling van de gerealiseerde kosten. Ook wordt de procentuele groei of daling afgezet tegen de procentuele ontwikkeling in de jaren daarvoor. Op deze manier verkrijgt de ACM een genuanceerd beeld van de kostenontwikkeling in de tijd en kunnen trends of afwijkingen wordenesignaleerd.

** Er zijn meerdere doorsnedes van de opex nodig om aan deze uitvraag te voldoen. Exacte vormgeving moeten we nog afstemmen als onderdeel van aanpassing van de uitvraag vanaf 2026.

*** (-) betekent dat we niet voornemens zijn om de kostenpost(en) in de kolom daarvoor standaard per prestatie te monitoren.

Signalen - procestoetsing

- De ACM signaleert mogelijke tekortkomingen in bedrijfsprocessen door de belangrijkste processen te toetsen, bijvoorbeeld op de aanwezigheid van effectieve sturing, eigenaarschap, continue aandacht voor verbetering en effectiviteit ten aanzien van doelen van de organisatie.
- Dit is een nieuwe, proactieve manier van toezicht waarmee de ACM inzicht verwerft in de bedrijfsvoering van netbeheerders. De processen moeten tot doel hebben een efficiënte bedrijfsvoering die op voorhand ook evidente inefficiënties uitsluiten.
- Vergelijkingen tussen netbeheerders zijn niet altijd mogelijk. Elke netbeheerder heeft een eigen bedrijfsvoering en –inrichting, waardoor de processen onderling vaak niet goed vergelijkbaar zijn. Ook passen netbeheerders processen regelmatig aan.
- Waar mogelijk en nuttig zullen Liander, Stedin en Enexis met elkaar vergeleken worden alsook Coteq, Rendo en Westland.
- De ACM kiest een aantal processen om te toetsen, waarbij vooral de beïnvloedbare kosten impact centraal staan:
- In jaar 1 en 2 zal de focus liggen op Risico Management, Aanbestedingen en Planning & Control. Deze kernprocessen geven gezamenlijk en integraal beeld van de effectieve en beheersing van publieke middelen:
 - Risicomanagement helpt inzicht te krijgen waarom bepaalde kosten noodzakelijk zijn, en andere van minder belang.
 - Aanbesteding speelt een sleutelrol in het bepalen van het kostenniveau, omdat keuzes in de inkoop direct invloed hebben op prijs en kwaliteit.
 - Planning & Control maakt zichtbaar hoe deze kosten gedurende de uitvoering worden gemonitord en beheerst.

De effectiviteit van deze processen zijn een indicatie van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering.
- In jaar 3, 4 en 5 zal middels prioritering besloten worden welke processen getoetst worden.

Toezicht Onderzoek en interventie

Onderzoek en interventie

- Het idee: een opvolging van onderzoek en maatregelen gericht op (tijdige) verbetering.
- Doel: waarborgen van kostenefficiëntie voor de ACM, handelingsperspectief voor netbeheerder.

Onderzoek en interventie: fictief voorbeeld

Casus: tussenstation te laat en met forse kostenoverschrijding opgeleverd -> Netbeheerder wordt verder onderzocht

- Gesprekken (met medewerkers en daarna met management):
 - Veel tijd kwijt aan wachten op (dure) onderaannemer i.v.m. onvoorziene problemen met ondergrond, details echter onduidelijk
- Nader onderzoek door ACM:
 - Ondergrond onvoldoende in kaart gebracht (terugkerend probleem: NB baseert zich op verouderde externe gegevens), drainage bleek opeens nodig
- Oordeel ACM:
 - Geen evidente inefficiëntie: het is lastig zicht te krijgen op hoe snel bodemgegevens verouderen
 - Er moet een verbeterplan komen
- Verbeterplan:
 - NB krijgt twee jaar de tijd om een bodemspecialist in te huren, in de tussentijd mag de NB een (duurdere) consultant voor bodemonderzoeken inhuren, kosten daarvan worden volledig vergoed
 - (NB had in de eerste versie van het verbeterplan gesteld dat vier jaar nodig was om een specialist te vinden, maar de ACM oordeelde dat twee jaar voldoende zou moeten zijn)
- Uitkomst:
 - De ACM past de inkomsten aan naar het efficiëntiekostenniveau van de netbeheerder. De ACM heeft nog in overweging wat zij doet met de meerkosten tijdens een verbetertraject.

Korten zonder verbetertraject

- Korten zonder verbetertraject bij:
 - Evidente inefficiënties. Bijvoorbeeld investeringen die overduidelijk tegen best practices in gaan;
 - Onwil om een inefficiëntie weg te werken (kan blijken uit niet aanleveren van adequaat verbeterplan).
- De ACM onderzoekt nog in hoeverre het redelijk is dergelijke kosten met terugwerkende kracht niet te vergoeden.

Transparantie

Transparantie

- Transparantie en navolgbaarheid van netbeheer worden verbeterd door eisen aan openheid van netbeheerders en publicaties over het toezicht op netbeheer van de ACM.
- Het doel van transparantie is om de markt meer inzicht te geven in de uitdagingen, kostenontwikkelingen en motivatie van bepaalde keuzes door netbeheerders.
- De ACM geeft transparantie in haar toezicht door middel van een jaarlijkse toezichtsrapportage
 - In Q1 wordt een informatieve sessie gehouden met netbeheerders en marktgebruikers over het toezicht van de ACM over het voorgaande jaar.
 - De eerste sessie zal dus gehouden worden in Q1 2028, over het toezicht in 2027.
- Daarnaast dienen netbeheerders zelf meer inzicht te geven. De ACM hecht waarde aan transparantie vanuit de netbeheerder zelf omdat zij op deze manier direct aan de markt kunnen aantonen hoe zij efficiënt werken. Door keuzes uit te leggen aan de markt wordt vertrouwen tussen netbeheerders en gebruikers gestimuleerd, en worden onduidelijkheden sneller verholpen.
- De eisen aan netbeheerders sluiten grotendeels aansluiten bij wat zij zelf al publiceren en openbaar maken wat de administratieve last vermindert

Transparantie door de netbeheerder

- In het methodebesluit worden eisen aan netbeheerders opgenomen inzake transparantie die zij geven aan de markt.
- Eisen over resultaten van doelmatig netbeheer.
 - De netbeheerder publiceert jaarlijks een publiek toegankelijk en overzichtelijk overzicht van resultaten van doelmatig netbeheerder. Het rapport bevat minimaal:
 - Resultaten van het behalen van de eigen doelstellingen, en eventuele acties die daaruit volgen.
 - Resultaten van gevoerde efficiëntieprogramma's, productiviteitsverbeteringen en kostenbeheersingsinitiatieven.
 - Resultaten van samenwerking en leerverbanden tussen netbeheerders.
 - Wat de netbeheerder heeft gedaan om systeemverliezen te minimaliseren en wat hiervan het resultaat is.
 - De resultaten van geharmoniseerde klanttevredenheidsonderzoeken.
 - Een vooruitblik met doelstellingen voor het komende jaar of jaren.
- Eisen omtrent het tarievenvoorstel.
 - Elke netbeheerder organiseert een bijeenkomst waarin zij op navolgbare wijze een toelichting geeft over het tarievenvoorstel. Zij nodigt hiervoor in ieder geval de relevante representatieve organisaties van netgebruikers uit en de ACM. De presentatie met de toelichting wordt op de website van de netbeheerder geplaatst. Deze presentatie bevat in ieder geval:
 - Kostenopbouw op basis waarvan toegestane inkomsten en tarieven tot stand komen.
 - Een overzicht van kostenontwikkelingen van de belangrijkste kostenposten over de afgelopen 3 jaar.
 - Incidentele wijzigingen in kosten dan wel herschattingen t.o.v. voorgaande jaar, en waarom deze kosten wijzigen
 - Een overzicht van gerealiseerde investeringen.
 - (Voor elektriciteit) Toelichting over situatie en kosten rondom netcongestie.

Daarnaast roept de ACM de netbeheerders op om zover mogelijk tegemoet te komen aan de wensen van de markt door in gesprek te blijven over de onderwerpen in de presentatie. Indien gebruikers een onderwerp aandragen zal de netbeheerder zijn best doen om deze mee te nemen in de eerstvolgende tarievenpresentatie.

Vooruitblik

Planning, tijdlijnen

Planning en tijdlijnen – Methode- en inkomstenbesluit

Methodebesluiten	Alle netbeheerders
Publicatie ontwerp-methodebesluiten	22 september 2025
Deadline voor zienswijzen OMB	2 november 2025
Publicatie definitieve methodebesluiten	16 februari 2026

Inkomstenbesluiten	GTS	TenneT / RNB's
Versturen informatieverzoek schatting*	30 oktober 2025	30 april 2026
Deadline input voor schatting ACM	1 januari 2026	1 juli 2026**
Publicatie inkomstenbesluit	16 februari 2026	31 augustus 2026

* Voor de inkoopkosten transport bij andere netbeheerders schatten netbeheerders alleen de verwachte volumes. De ACM berekent de verwachte inkoopkosten bij TenneT en de RNB's op basis van de verwachte tarieven die deze netbeheerders op basis van de geschatte kosten in het inkomstenbesluit in rekening gaan brengen.

**Mits tijdens de zomerperiode voldoende capaciteit aanwezig is voor het beantwoorden van vragen

Planning en tijdlijnen – Tarievenbesluit GTS

Input voor herschatting GTS gaat via het tarievenvoorstel. De ACM beoordeelt de herschatting binnen het proces van het tarievenbesluit.
Voor het tariefjaar 2027 zal de ACM geen herschatting uitvoeren

Tarievenbesluiten	GTS
Versturen informatieverzoek tarieven (hierin geeft GTS ook haar input voor de update op)	15 januari
Deadline indienen tarievenvoorstel	1 maart
Versturen Informatieverzoek RD	1 maart
Deadline ontvangst RD	1 mei
Vaststellen tarievenbesluit	31 mei

Planning en tijdlijnen – Tarievenbesluiten TenneT en RNB's

De tarieven van TenneT en van een aantal bovenliggende RNB's E bepalen de inkoopkosten transport voor RNB's E. Daarom hebben RNB's een redelijke verwachting nodig van deze tarieven om een volledige herschatting van de operationele kosten te kunnen doen. Voor de RNB's G speelt dit in zeer beperkte mate.

De ACM is daarom voornemens om voor bij de update voor de RNB's E alleen de verwachte volumes voor de inkoopkosten transport uit te vragen. De verwachte tarieven vult de ACM zelf in de berekening van de toegestane inkomsten voor de RNB's in.

- Daarvoor is het noodzakelijk dat TenneT tegelijkertijd met haar geüpdatete informatie een concept tarievenvoorstel toestuuert
- Daarvoor is het tevens noodzakelijk dat de ACM een schatting van de verwachte tarieven voor bovenliggende RNB's E maakt op basis van de toegestane inkomsten inclusief herschatting en inclusief concept tarieven TenneT van deze RNB's E.

De input voor de update zal de ACM aanvankelijk marginaal toetsen, zodat bovenstaand proces uitvoerbaar is.

De nadere beoordeling van de geüpdatete input vindt plaats na het vesturen van het informatieverzoek voor het tarievenvoorstel voor de RNB's.

Tarievenbesluiten	TenneT (ook NOZ)	RNB's elektriciteit	RNB's gas
Versturen informatieverzoek tarievenvoorstel	1 augustus	7 september	7 september
Uitwisselen gegevens tussen ACM en netbeheerder voor herschatting kosten	vóór 1 september	vóór 1 september	vóór 1 september
Deadline concept tarievenvoorstel TenneT	1 september	-	-
Deadline tarievenvoorstel	30 september	30 september	30 september
Vaststellen tarievenbesluit	1 december	1 december	1 december
Versturen Informatieverzoek RD	1 maart	1 maart	1 maart
Deadline ontvangst RD	31 mei	31 mei	31 mei

Afsluiting